

Prejav predsedníčky Metsolovej na neformálnom zasadnutí Európskej rady 6. októbra, Granada

Dobré ráno, ďakujem za privítanie.

V dnešnom vystúpení by som sa rada venovala niekoľkým kľúčovým výzvam, ktorým čelíme, a tomu, ako môže Európsky parlament pomôcť pri ich riešení.

Jedným z najnaliehavejších problémov Európy je stále migrácia. V každých voľbách patrí vo všetkých členských štátoch k témam, ktoré najviac trápia európskych občanov. Napriek tomu sa nám zatiaľ v riešení tejto otázky stále nepodarilo výraznejšie pokročiť. Dnes sme sa dostali do bodu, ktorý nám umožňuje dostať sa z tohto bludného kruhu. Máme pred sebou riešenie, ktoré môže naplniť očakávania ľudí bez toho, aby museli hľadať odpovede na politickej periférii alebo v extrémizme. Ochráni naše hranice a bude spravodlivé k tým, ktorí potrebujú ochranu, prísne voči tým, ktorí na ňu nemajú nárok, a rázne voči zločineckým sieťam, ktoré číhajú na tých najzraniteľnejších. Je to dokonalé riešenie? Určite nie.

Ale dostane nás ďalej ako kedykoľvek predtým. A len pol roka do konca nášho mandátu môžeme dosiahnuť dohodu o pakte o azyle a migrácii ešte pred uplynutím funkčného obdobia.

Kompromis je to, čo nás posúva vpred. Kompromis nie je nadávka.

Európsky parlament je stále pevne odhodlaný tento balík dokončiť. Nemôžeme dovoliť, aby táto diskusia dominovala aj ďalšej volebnej kampani do Európskeho parlamentu a polarizovala spoločnosť bez toho, aby sme predstavili legislatívne nástroje, ktoré ju pomôžu vyriešiť.

Kde je politická vôľa, tam je cesta. Videli sme to počas pandémie alebo vtedy, keď sme sa postavili neoprávnenej invázii Ruska na Ukrajinu. Podobne sa stavíme aj ku klimatickým výzvam, odpútavame sa od ruských zdrojov energie, stanovujeme globálne normy v digitálnom sektore a dláždime cestu pre nadchádzajúce roky.

V posledných rokoch sme dokázali to, čo mnohí považovali za nemožné. Môžeme to dokázať znova.

Zjednotili sme sa a naša Únia sa stala silnejšou, autonómnejšou a vplyvnejšou ako kedykoľvek predtým.

Svet sa mení a nám nezostáva nič iné, ako sa mu prispôbiť a zmeniť sa tiež. Musíme sa naďalej usilovať o to, aby v našej Európe vládla rovnosť príležitostí, bezpečnosť, ochrana, prosperita a dôstojnosť, aby vznikali pracovné miesta a aby každý mohol naplno rozvíjať svoj potenciál v rovnakých podmienkach.

To znamená hľadať možnosti pre novú generáciu a novú vlnu Európanov a európskych členských štátov.

Rozširovanie je najsilnejším geopolitickým nástrojom Únie. Predovšetkým v tomto novom geostrategickom prostredí slúži rozšírená EÚ, založená na jasných cieľoch, kritériách a hodnotách, ako investícia do mieru, bezpečnosti, stability a prosperity na európskom kontinente. Z výsledku tohto procesu majú prospech všetci zúčastnení.

Preto Európsky parlament žiadal, aby Ukrajina a Moldavsko dostali štatút kandidátskej krajiny EÚ. Vďaka nemu získali oba národy jasnú európsku perspektívu a zároveň silný impulz pokračovať v demokratických reformách. Stačí sa obzrieť za uplynulými dvadsiatimi rokmi, aby sme si uvedomili transformačnú silu rozširovania. Preto ak budú tieto krajiny pripravené, chceme do konca roka urobiť ďalší krok.

Nastal čas premeniť naše slová na činy. Ich ambície musíme zosúladiť s našou schopnosťou a ochotou zmeniť sa. Musíme začať úprimnú debatu o absorpčnej kapacite a vnútornej reforme EÚ. Tá tu mala byť už dávno. Tieto štáty budú pripravené na vstup, preto musíme byť pripravení aj my. Odkladanie tohto problému donekonečna nič nevyrieši.

Preto táto debata musí byť pre všetkých prioritou našich programov v nadchádzajúcom funkčnom období.

Potom už bude na každej kandidátskej krajine, aby ďalej intenzívne pracovala na plnení prístupových kritérií. Treba tiež vynaložiť skutočné úsilie o vyriešenie všetkých otvorených dvojstranných sporov.

Samozrejme, každá kandidátska krajina bude musieť ísť svojou cestou. Nesmieme hľadať skratky, preto by som rada opäť pripomenula, že musíme byť pripravení. Ak všetkých necháme čakať, nečudujme sa, keď prázdno po nás zaplní niekto iný.

Rozširovanie vedie k väčšej strategickej autonómii, rovnako ako správne nastavený rozpočet.

Pokiaľ ide o návrh revízie nášho rozpočtu, treba si uvedomiť, že finančné prostriedky sú obmedzené. Pandémia, invázia na Ukrajinu, prírodné pohromy a rast životných nákladov si vybrali svoju daň. Rastúce úrokové sadzby zvýšili náklady na naše úvery a pôžičky v rámci nástroja NextGenerationEU. V dôsledku všetkých týchto okolností je rozpočet EÚ napnutý na maximum.

Musíme teda reagovať.

Svet sa v posledných rokoch zmenil na nepoznanie a s ním aj naše priority.

Všetci sa asi zhodneme na tom, že potrebujeme viac zdrojov na riešenie migrácie a na ďalšiu dlhodobú a udržateľnú podporu Ukrajiny.

Všetci sa tiež zhodneme na rýchlejšej a účinnej podpore členských štátov zasiahnutých prírodnými pohromami. Vo chvíľach, keď sa najviac spoliehajú na Európu, musíme byť pripravení.

A nesmieme zabúdať ani na finančnú podporu našej konkurencieschopnosti – len tak budeme vytvárať skutočný a udržateľný hospodársky rast, ktorý je potrebný na podporu našich ambícií.

Preukázali sme vynaliezavosť pri prerozdelení už existujúcich fondov. Do budúcnosti si však musíme jasne uvedomiť, čo to znamená. Ľuďom sa nebude veľmi páčiť, ak dovolíme, aby náklady na naše úvery a pôžičky ohrozili či nebodaj zastavili financovanie programov, ktoré zabezpečujú našu konkurencieschopnosť a prinášajú priamy prospech občanom, ako sú Erasmus a Horizont.

Tento týždeň si pripomíname 33 rokov od zjednotenia Nemecka a zároveň Európy. V roku 1990 sa o ňom hovorilo ako o skutočnom zázraku. Podľa mňa nejde o zázrak, ale skôr

o schopnosť politiky a diplomacie nájsť riešenia. Európa znamená hľadanie politickej vôle na prekonávanie zdanlivo nezmieriteľných prekážok a rozdielov, hľadanie spôsobov, ako meniť životy, riešiť medzigeneračné geopolitické otázky a meniť beh dejín.

Potrebujeme si zase aspoň trochu osvojiť toto nastavenie, či už ide o otázky migrácie, viacročného finančného rámca, alebo rozširovania.

Európsky parlament je pripravený. Pripravený prijímať názory občanov a následne ich informovať o tom, čo sa deje. Pripravený zohrať svoju úlohu pri zapájaní občanov EÚ do rozhodovania. Pretože len tak sa dá zabezpečiť, aby naše reformy boli nakoniec úspešné.